

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

**Випуск 7
Том 1**

Засновано у 2015 році

Рівне – 2018

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 7. Том 1 / упоряд. О. Б. Петренко; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан, Н. М. Гринькова та ін. – Рівне : РДГУ, 2018. – 317 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступник головного редактора: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, головний науковий співробітник відділу історії освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Нустановіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри природничо-математичних дисциплін Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламаукасас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Сойчук Р. Л., доктор педагогічних наук, професор, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання Рівненського державного гуманітарного університету;

Баліка Л. М. кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ.**

Рецензенти: **Сейко Н. А.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової і міжнародної роботи Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Кравченко О. О. – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №3 від 29 березня 2018 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

Павелків Р. В. Психологічні особливості та детермінанти морального розвитку особистості у дитячому віці.....	6
Беленька Г. В. Інтегровані курси в освітньому процесі вищої школи: переваги і ризики.....	17
Мельник Н. І. Європейські тенденції в модернізації професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в Україні.	27
Крутий К. Л., Зданевич Л. В. Механізм практичної реалізації створення полікультурного мовленнєвого середовища в закладі дошкільної освіти.....	41
Семенов О. С., Семенова Н. І. Теоретичні та практичні засади застосування педагогічної технології в закладі дошкільної освіти.....	52
Дичківська І. М. Науково-методична система підготовки майбутніх вихователів до інноваційної педагогічної діяльності...	62
Врочинська Л. І. Технологія спільного педагогічного впливу вихователів і батьків на виховання гуманної поведінки старших дошкільників.....	74
Горопах Н. М. Підготовка майбутніх вихователів до формування у дошкільників ціннісного ставлення до праці.....	84
Джеджера К. В. Навчальний курс «Вступ до спеціальності» як засіб дидактичної адаптації майбутніх вихователів у закладі вищої освіти.....	94
Довбня С. О. Програмово-методичне забезпечення правового виховання дітей дошкільного віку: контент-аналіз.....	107
Єськова Т. Л. Підготовка майбутніх педагогів до керівництва художньою працею в закладах дошкільної освіти.....	117
Загородня Л. П. Викладання методики забезпечення якості освітнього процесу в закладі дошкільної освіти магістрам спеціальності «Дошкільна освіта».....	125
Козлюк О. А. Світ дитинства в науково-педагогічній спадщині Т. Поніманської	134
Косарева Г. М. Проблема виховання толерантності у майбутніх логопедів.....	140
Кравець Л. М. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців дошкільної освіти.....	148
Куземко Л. В., Литвиненко С. В. Сучасні аспекти професійної підготовки вихователів до виховання гуманістично спрямованої особистості в дошкільному віці.....	157
Маліновська Н. В. Формування поетично-емоційної компетенції у художньо-мовленнєвій діяльності дітей.....	165
Мога М. Д. Спастика м'язів та її вплив на загальний психофізичний розвиток дітей.....	171

Павлюк Т. О. Застосування елементів народної математики в сучасних закладах дошкільної освіти.....	181
Падалка О. І. Ідеї Тамари Поніманської у підготовці майбутнього вихователя до гуманістичного виховання дітей дошкільного віку.....	189
Петрук Л. П. Дитячий фольклор як засіб морально-естетичного виховання дошкільників.....	195
Половіна О. А., Ліпчевська І. Наступність дошкільної освіти та нової української школи: реалії та перспективи.....	203
Степанова О. І. Модифікація педагогічної термінології як віддзеркалення процесу гуманізації виховання у творчій спадщині Тамари Поніманської.....	214
Улюкаєва І. Г. Світовий процес розвитку дошкільної освіти та його вплив на становлення вітчизняної теорії і практики (XIX – початок ХХ ст.).....	222
Фасолько Т. С. Гуманістична парадигма як основа виховання ціннісно орієнтованої особистості дитини передшкільного віку.....	233
Федоришин О. П. Fostering social skills via group work in higher education	243
Циплюк А. М. Підготовка майбутніх вихователів до створення здоров'язбережувального середовища в закладі дошкільної освіти: теоретико-методичні аспекти.....	251
Щербакова К. Й. Підготовка майбутнього викладача методик дошкільної освіти.....	260
Янцур Л. А. Реалізація принципу гуманізації в навчанні дошкільників образотворчій діяльності.....	267
Доробки молодих науковців	
Марчук Г. В. Проблема формування соціального досвіду дошкільників в світлі поглядів Т.І. Поніманської.....	276
Федорова Н. В. Сутність гуманістичної педагогічної позиції майбутнього логопеда.....	285
Швець О. В. Використання поетичних творів у поєднанні з бізбордами як засобу всебічного та гармонійного виховання дитини в закладі дошкільної освіти.....	294
Юрчук О. І. Застосування ділової гри як інноваційного методу навчання майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.....	303

child grows and fulfils personally, becomes socially aware while learning it. It is an important pedagogical task to prepare the child to live among other people while forming the social experience.

On the one hand, the components of social experience will help implement a systemic, holistic approach to the development of the child, and on the other – to link this development with life.

Key words: socialization, social experience, social competence, social behavior, pre-school children.

Стаття надійшла до редакції 09.02.2018

Н. В. Федорова

СУТНІСТЬ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПОЗИЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ЛОГОПЕДА

Анотація. У статті аналізуються концептуальні засади гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів. Концепція гуманістичної педагогічної позиції базується на гуманістичній парадигмі освіти як суб'єкт-суб'єктній взаємодії викладачів і студентів. Розкривається значення формування гуманістичної педагогічної позиції логопеда, що розглядається як установка на особистість дитини, її розуміння і сприйняття та здатність здійснювати різні види міжсуб'єктної взаємодії.

Ключові слова: гуманістична педагогічна позиція, професійна позиція, логопед, гуманістична педагогіка, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, професійна підготовка.

Постановка проблеми. Ретроспективний дискурс розвитку гуманістичної педагогіки та аналіз стану сучасної освіти переконливо доводять, що ідея гуманізму, покладена в основу найвідоміших прогресивних педагогічних учень, набуває найбільшої актуальності у вирішальні періоди суспільного розвитку, коли чітко простежується потреба певного суспільства в духовному єднанні людей.

Сучасні науковці-педагоги виявляють єдність у визнанні гуманістичної педагогіки пріоритетною, а посилення уваги до педагогічного гуманізму пов'язують не лише зі змінами в розумінні мети і методів навчання та виховання, але й стверджують, що це нова стратегія освіти, основою якої є сприяння духовному розвитку особистості, і найголовнішою вимогою сучасної освіти вважають її гуманістичну спрямованість. Таким чином, у сучасних реаліях української освіти постає проблема готовності педагога до здійснення завдань гуманістичної педагогіки в сучасних суперечливих соціально-педагогічних умовах, коли центр проблем у сфері освіти все більше зміщується з практичного рівня в

теоретико-методологічну площину, що вимагає від педагога філософсько-педагогічного осмислення сутності педагогічних процесів. Це висуває нові вимоги до спрямування та змісту підготовки майбутніх педагогів усіх ланок освіти. Отже, проблема професійно-педагогічної підготовки спеціаліста завжди була в центрі уваги науковців та залишається актуальною й сьогодні.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. В означеному дослідженні зосереджуємо увагу на підготовці майбутніх педагогів – фахівців у сфері спеціальної освіти, зокрема такої її галузі, як логопедія. На нашу думку, підготовка майбутніх логопедів у руслі ідей гуманістичної педагогіки в умовах сьогодення є надзвичайно актуальною, адже невідомі дані статистики ВООЗ про постійне збільшення кількості дітей, що мають різні форми відхилення у фізичному, психічному, а також мовленнєвому розвитку, свідчать про нагальну необхідність у кваліфікованих кадрах.

Гуманізація ставлення сучасного українського суспільства до осіб із проблемами в розвитку, яка виявилася спочатку в ідеях інтеграції, а пізніше – у державній політиці інклюзії в освіті та всіх інших сферах соціального життя, внесла суттєві зміни в професійну діяльність педагогів загалом та педагогів у сфері спеціальної освіти (дефектологів, учителів-логопедів), зокрема. Цілком закономірно, що у зв'язку з цим державою висуваються якісно нові вимоги до фахівців системи спеціальної освіти.

Сучасній системі корекційно-освітніх послуг сьогодні вкрай необхідні педагоги-професіонали, здатні вирішувати завдання всебічного гармонійного розвитку особистості дитини з вадами мовлення, психолого-педагогічної корекції, соціалізації, адаптації навчання та виховання майбутніх повноцінних, активних та творчих громадян нашого суспільства, що є неможливим без толерантного, небайдужого, активного *гуманістичного ставлення педагога до своїх вихованців*. Отже, для розв'язання названих вище завдань головне значення відіграє особистість учителя-логопеда з активною гуманістичною професійною педагогічною позицією, сформованою в результаті професійної підготовки у вищих закладах освіти.

Провідними сучасними українськими вченими в галузі спеціальної освіти розроблено проект стандарту вищої освіти України зі спеціальності 016 «спеціальна освіта» (С. П. Миронова, Н. Г. Пахомова, С. В. Федоренко, М. К. Шеремет) [7], яким передбачається формування гуманістично орієнтованих компетентностей майбутніх фахівців.

Аналіз загальних та спеціальних психолого-педагогічних джерел, присвячених підготовці майбутніх логопедів, свідчить про те, що означена проблема досліджувалася в таких аспектах: *обґрунтування теоретичних засад професійної підготовки педагогів* (Н. Бібік, В. Гриньова, В. Євдокимов, І. Зязюн, В. Лозова, О. Мороз, І. Прокопенко, О. Савченко, В. Семиченко, А. Троцко); *висвітлення сутності спеціальної освіти* (І. Бгажнокова, Г. Дульнев, Г. Кумарина, В. Лубовський, В. Мохова,

М. Певзнер); *розкриття сутності професійної діяльності вчителя-логопеда* (А. Богомолова, Л. Волкова, М. Фомічова, Т. Філічева, Г. Чіркава, М. Шеремет); *висвітлення деяких шляхів підготовки вчителів-логопедів* (В. Акіменко, В. Дудьєв, О. Жукотинська, О. Китик, Н. Харченко).

Дослідження свідчать про те, що професійно-педагогічна підготовка майбутніх логопедів у закладах вищої освіти спрямована на формування в них системних знань і педагогічних умінь, готовності до інноваційної діяльності та безперервного збагачення професійних можливостей, удосконалення особистісних якостей, формування *активної, гуманістичної професійної позиції логопеда*.

До професії логопеда висуваються певні вимоги (професіограма логопеда), згідно з якими він повинен бути глибоко компетентним й мати такі якості: гуманістичну переконаність, громадянську й моральну зрілість; пізнавальну й педагогічну спрямованість; захоплюватись професією, любити дітей; бути вимогливим до себе й оточуючих, справедливим, мати витримку й самокритичність, педагогічну творчу уяву й спостережливість; бути щирим, скромним, відповідальним та послідовним у словах і діях. Логопед повинен мати систему загальнотеоретичних і спеціальних професійних знань, сукупність і обсяг яких формує в нього уявлення про типологію й структуру аномального розвитку, способи попередження й подолання мовленнєвої недостатності, про методи психолого-педагогічного впливу.

Кожен учитель незалежно від предмета його спеціалізації повинен відповідати певним загальнопрофесійним вимогам, володіти сукупністю загальнолюдських якостей особистості, педагогічними знаннями і вміннями, необхідними для його успішної професійної діяльності.

У філософії знання визначаються як «продукт суспільної, матеріальної і духовної діяльності людей; ідеальний вираз у знаковій формі об'єктивних властивостей і зв'язків світу, природного і людського». При цьому у психології – це результат процесу пізнання дійсності, адекватне її відображення у свідомості людини у вигляді уявлень, суджень, умовиводів, теорій. У педагогіці знання розглядаються як «правильне відображення дійсності в мисленні людини; перевірений суспільною практикою результат процесу пізнання». Загальноживим є розуміння знань як володіння відомостями, обізнаність в якійсь галузі, сукупність відомостей. У педагогічних дослідженнях часто вживається визначення знання як «здатності включати отриману інформацію в різні види діяльності». Особливості використання знань різні: вони можуть бути відтворені цілком; застосовані у своєму вузькофункціональному вигляді, коли з усієї сукупності знань потрібно лише певний мінімум властивостей, необхідних для вдосконалення конкретної дії; використані з урахуванням істотних зв'язків.

Якість знань визначається тим, як часто вони використовуються в різних видах діяльності. Знання не існують самі собою: вони

накопичуються індивідом, збагачуються і реалізуються в діяльності.

Специфіка педагогічних знань полягає в тому, що вони збагачені особистісним ставленням учителя до них, пропущені через його світосприйняття, досвід та специфіку мислення. Ядро професійно-педагогічних знань становлять фундаментальні знання в галузі педагогіки і психології, світоглядні методологічні й технологічні знання.

Мета статті – розглянути одне з найважливіших завдань професійної підготовки майбутніх логопедів – *формування гуманістичної педагогічної позиції логопеда* як особистісного феномена, який інтегрує в собі цінності та смисли педагогічної діяльності гуманістичної спрямованості.

Виклад основного матеріалу дослідження. У контексті гуманістичної парадигми педагогічний процес розуміють як суб'єкт-суб'єкту взаємодію педагогів та вихованців, при цьому головною метою педагога є, з одного боку, створення найсприятливіших умов для саморозвитку дитини, а з іншою – сам педагог має можливість розвитку, самоактуалізації [1; 2; 4; 5]. Насамперед це установка на дитину як на самоцінність, її розуміння і сприйняття; здатність здійснювати різні види міжсуб'єктної діалогічної взаємодії; ставлення до себе як суб'єкта гуманістичних перетворень педагогічного процесу.

Дані, отримані експериментальним шляхом, засвідчують наявність суперечності між внутрішньою спрямованістю педагога на необхідність здійснення гуманістичної взаємодії з дитиною та орієнтованістю педагогів у практичній роботі на навчальний характер педагогічного процесу за домінуючої позиції дорослого, що відповідно ставить дитину в позицію об'єкта взаємодії. Причинами виникнення означеної суперечності є: наявність усталеного педагогічного досвіду здійснення навчально-дисциплінарної моделі взаємодії, недостатня здатність педагога до розуміння дитини, відсутність налаштування вихователя на розвиток саморефлексії. Наявність таких суперечностей дозволяє стверджувати, що для організації гуманістичної взаємодії логопеда і дітей необхідна відповідна *педагогічна позиція*.

У дослідженнях провідних науковців у галузі педагогіки гуманістична позиція розглядається як стійка характеристика, в основі якої – особистісна система ставлень педагога до вихованця та самого себе як суб'єктів спільної діяльності на засадах гуманістичних цінностей. Ми поділяємо думку науковців, що лише в гуманістичній виховній парадигмі педагог набуває права бути творцем педагогічного процесу [1; 6].

Компонентами гуманістичної позиції вчені називають гуманне ставлення до дитини і себе, як посередника між нею і світом, а отже, ставлення до освіти як ціннісного явища, рушійними силами розвитку якого є особистісні смисли, діалог та співробітництво його учасників у досягненні цілей їхнього особистісного саморозвитку [1; 2; 3; 4]. Гуманістичну педагогічну позицію логопеда розглядаємо як установку на

особистість дитини, самоцінність, її розуміння і сприйняття; здатність здійснювати різні види міжсуб'єктної діалогічної взаємодії; ставлення до себе як суб'єкта гуманістичних перетворень педагогічного процесу. Показником сформованості готовності логопеда до ефективної роботи з дітьми-логопатами вважаємо гуманістичну педагогічну позицію.

Особистісна (суб'єктна) позиція – діяльність із здійснення морального вибору. *Певний спосіб мислення та ставлення* обраний людиною. Внутрішній аспект позиції – інтелектуальний план, спрямованість бачення світу, погляд на світ та себе. Зовнішній аспект позиції – сукупність дій, способів поведінки, за яких особистість реалізує свою активність, визначає своє ставлення до об'єктів дійсності.

Професійна позиція тісно пов'язана із соціальною позицією. На вибір професійної позиції педагога насамперед впливають його професійні установки, індивідуально-типологічні особливості особистості, темперамент і характер. Вона визначається ставленням людини до педагогічної професії та тих, кого вона навчає, до особливостей своєї праці; установками, очікуваннями і готовністю до професійного самовдосконалення, зростання.

Позиція педагога – це система інтелектуальних, вольових (поведінкових) та емоційно-оцінних (емоційно-ціннісних) ставлень до світу, педагогічної дійсності і педагогічної діяльності (до себе, діяльності дітей). У позиції педагога проявляється його особистість, характер, соціальні (ціннісні) орієнтації, тип громадянської поведінки і діяльності. Соціальна позиція педагога визначається системою поглядів, переконань і ціннісних орієнтацій.

Педагогічна позиція – досягнення особистістю педагога певної гармонії, яка забезпечує соціальну стійкість, продуктивне включення в педагогічну діяльність, а також особистісний психологічний комфорт. Виявляється в особистісно-професійних якостях педагога.

Гуманістична позиція – ціннісно-сміслові ставлення педагога до дітей, яке проявляється в любові, захисті їхніх прав та інтересів, турботі про здоров'я та самопочуття, діалогічному спілкуванні, прийнятті дитини такою, якою вона є, підтримці її індивідуальності.

У даному дослідженні пропонуємо використовувати термін «гуманістична педагогічна позиція» (далі – ГПП), яку розуміємо, як особистісний феномен, який інтегрує в собі цінності та смисли педагогічної діяльності гуманістичної спрямованості. За змістом ГПП – ціннісно-сміслові, за структурою – інтегровані *ставлення* фахівця, що засвідчує його ціннісне ставлення до себе, педагогічної діяльності, дитини як її учасника й характеризується комплексом особистісно-професійних якостей. ГПП складається з трьох взаємопов'язаних складових – світоглядної, морально-етичної та поведінкової.

Світоглядна – передбачає усвідомлення значущості педагогічної професії, переконання у правильності її вибору, сформованість

адекватного образу соціально-професійного простору та Я-концепції.

Морально-етична – засвідчує орієнтацію на норми етики та сформованість базових для педагогічної професії моральних якостей.

Поведінкова – актуалізує важливість усвідомлених, доцільних, конструктивних, результативних реакцій, дій, вчинків, ставлень.

У процесі дослідження нами були виділені **компоненти та критерії сформованості гуманістичної педагогічної позиції як особистісного інтегралу:**

когнітивний – обсяг та глибина знань щодо:

- сторін позиції (світоглядної, морально-етичної, поведінкової...);
- себе як особистості та професіонала;
- своєї професії (особливості, вимоги до неї, відповідність їй);
- дитини (чесноти-вади, індивідуальні особливості, сприйняття

педагога);

емоційно-ціннісний – визнання значущості, переживання щодо:

• сторін позиції (світоглядної, морально-етичної, поведінкової та їх важливості);

- себе як особистості та професіонала;
- своєї професії (особливостей, вимог до неї, своєї відповідності...);
- дитини (її чеснот-вад, індивідуальних особливостей, сприйняття нею педагога).

поведінковий – реальні реакції, прояви ставлення майбутнього фахівця до:

• різних сторін позиції (світоглядної, морально-етичної, поведінкової);

- себе як особистості та професіонала;
- своєї професії (особливостей, вимог до неї, своєї відповідності);
- дитини (її чеснот-вад, індивідуальних особливостей, сприйняття нею педагога).

Критерії сформованості гуманістичної педагогічної позиції майбутнього логопеда:

1. Збалансованість знань, ставлень та поведінки (збалансовані з позитивною модальністю +; збалансовані частково; незбалансовані).

2. Гармонійне поєднання світоглядної, морально-етичної та поведінкової сторін (поєднуються гармонійно з позитивною модальністю +; щось сформоване краще, щось – гірше; усі сторони сформовані посередньо; щось із зазначеного сформовано на низькому рівні).

3. Повнота представленості в інтегралі особистісно-професійних якостей як свідчення ставлень: до себе (самоповага), професії (педагогічна рефлексія), дитини (толерантність) (усі ставлення позитивні і представлені повно; усі ставлення сформовані посередньо; щось сформовано краще, щось – гірше).

4. Стабільність проявів ставлень. Експериментальне дослідження особливостей формування в майбутніх логопедів гуманістичної

педагогічної позиції дозволило виокремити такі рівні її сформованості у студентів: 1) недостатній – виявляють індивідуальне ставлення до гуманістичних цінностей; не прагнуть до творчості в роботі з дітьми під час педагогічної практики; недостатньо усвідомлюють значення гуманістичних цінностей у власній поведінці, в спілкуванні з товаришами та викладачами нерідко виявляють байдужість; більшість таких студентів не виявили бажання працювати за спеціальністю після закінчення університету; 2) достатній – володіють теоретичними знаннями про гуманізм як філософську і педагогічну цінність та виявляють усвідомлене прагнення досягати цілей гуманістично орієнтованої педагогічної діяльності; виявляють інтерес до аналізу педагогічного процесу з позицій гуманістичних цінностей; такі студенти з цікавістю працюють над формуванням у дітей гуманних почуттів під час педагогічної практики, а також беруть участь в благодійних акціях в процесі гуманітарно-педагогічної діяльності; 3) високий – усвідомлюють значення і зміст гуманістичних педагогічних цінностей, використовують спрямованість на гуманістичні цінності у власній поведінці та під час педагогічної практики і волонтерської діяльності; мають усвідомлену гуманістично орієнтовану мотивацію та здатність до пошуку способів здійснення суб'єкт-суб'єктної взаємодії з дитиною; для дослідницької роботи обирають проблеми формування гуманістичної спрямованості особистості дитини.

Оновлення підготовки логопеда в означеному дослідженні передбачається через збагачення змісту фахових дисциплін гуманістичними педагогічними цінностями світової педагогічної думки та сучасними науковими дослідженнями в галузі гуманістичної педагогіки. Методична підготовка скеровувалася на формування у студентів гуманістичної спрямованості педагогічної діяльності. Для формування гуманістичної професійної позиції важливим виявилось наповнення діяльності студентів під час педагогічної практики гуманістичними смислами, залучення їх до спільної з викладачами науково-дослідницької.

Висновки і перспективи подальших розвідок роботи. Отже, сутність гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів розглядаємо, як особистісний феномен, який інтегрує в собі цінності та смисли педагогічної діяльності гуманістичної спрямованості, формування ГПП за змістом визначається суперечностями між традиційною педагогічною системою та новими соціально-педагогічними умовами, що можуть бути вирішені на основі гуманістичної педагогічної парадигми. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці моделі та технологій формування гуманістичної педагогічної позиції майбутніх логопедів в процесі професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бех І.Д. Нова педагогічна позиція як предмет наукового осмислення / І. Д. Бех // Проблеми професійної підготовки вчителя школи

- майбутнього: зб. м-лів Всеукр. наук.-практ. конф. – Мелітополь, 2002. – Т. 1. – С. 4-14.
2. Гуманістичне виховання дітей дошкільного віку в контексті інноваційної педагогічної діяльності: монографія / за наук. ред. Т. І. Поніманської, І. М. Дичківської. – Рівне: Волинські обереги, 2012. – 208с.
 3. Панько Е. А. Психология личности и деятельности педагога дошкольного образования: [монография] / Е. А. Панько. – Минск: БГПУ, 2005. – 231 с.
 4. Поніманська Т. І. Гуманізм як ціннісна характеристика педагогічної діяльності / Т. І. Поніманська // Філософія. Педагогіка. Суспільство : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне : вид. О. Зень, 2011. – Вип. 1. – С. 165–176.
 5. Поніманська Т. І. Гуманістичні цінності як системоутворюючий чинник гуманістичного виховання / Т. І. Поніманська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. – Рівне : РДГУ, 2011. – Вип. 2 (45). – С. 76–79.
 6. Поніманська Т. І. Формування гуманістичної особистісно-професійної позиції у процесі підготовки вихователя [Електронний ресурс] / Т. І. Поніманська // Духовність особистості. – 2013. – Вип. 6. – С. 143-150. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2013_6_19. – Назва з екрану.
 7. <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/>

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED:

1. Bekh I. D. Nova pedahohichna pozytsiia yak predmet naukovoho osmyslennia [New Pedagogical Position as a Subject of Scientific Reflection] / I. D. Bekh // Problemy profesiinoi pidhotovky vchytelia shkoly maibutnoho: zb. m-liv Vseukr. nauk.-prakt. конф. – Melitopol, 2002. – Т. 1. – С. 4-14. (in Ukrainian)
2. Humanistychne vykhovannia ditei doshkilnoho viku v konteksti innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti: monohrafiia [Humanistic Upbringing of Preschool Children in the Context of Innovative Pedagogical Activity: monograph] / za nauk. red. T. I. Ponimanskoi, I. M. Dychkivskoi. – Rivne: Volynski oberehy, 2012. – 208 s. (in Ukrainian)
3. Panko Je. A. Psikhologija lichnosti i dejatel'nosti pedagoga doshkolnogo obrazovaniija: [monohrafija] [Psychology of Personality and Activity of the Teacher of Preschool Education: monograph] / E. A. Panko. – Minsk : BGPU, 2005. – 231 s. (in Russian)
4. Ponimanska T. I. Humanizm yak tsinnisna kharakterystyka pedahohichnoi diialnosti [Humanism as a Valuable Characteristic of

- Pedagogical Activities] / T. I. Ponimanska // *Filosofiiia. Pedahohika. Suspilstvo* : zb. nauk. pr. Rivnen. derzh. humanit. un-tu. – Rivne : vyd. O. Zen, 2011. – Vyp. 1. – S. 165–176. (in Ukrainian)
5. Ponimanska T. I. Humanistychni tsinnosti yak systemoutvoriuiuchy chynnyk humanistychnoho vykhovannia [Humanistic Values as a System-forming Factor of Humanistic Education] / T. I. Ponimanska // *Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladakh osvity* : zb. nauk. pr. : nauk. zap. Rivnen. derzh. humanit. un-tu. – Rivne : RDHU, 2011. – Vyp. 2 (45). – S. 76–79. (in Ukrainian)
 6. Ponimanska T. I. Formuvannia humanistychnoi osobystisno-profesiinoi pozytsii u protsesi pidhotovky vykhovatelya [Formation of Humanistic Personality-professional Position in the Process of Teacher Training] [Elektronnyi resurs] / T. I. Ponimanska // *Dukhovnist osobystosti*. – 2013. – Vyp. 6. – S. 143-150. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2013_6_19. – Nazva z ekranu. (in Ukrainian)
 7. <http://mon.gov.ua/activity/education/reforma-osviti/naukovo-metodichna-rada-ministerstva/>

Аннотация. В статье анализируются концептуальные основы гуманистической педагогической позиции будущих логопедов. Концепция гуманистической педагогической позиции базируется на гуманистической парадигме образования как субъект-субъектном взаимодействии педагога и студентов. Раскрывается значение формирования гуманистической педагогической позиции педагога. Педагогическая гуманистическая позиция рассматривается как установка на личность ребенка, его понимание и принятие и способность осуществлять различные виды взаимодействия.

Ключевые слова: гуманистическая педагогическая позиция, логопед, гуманистическая педагогика, субъект-субъектное взаимодействие, профессиональная подготовка.

Abstract. The article deals with the analysis the conceptual bases of the future speech therapists' humanistic pedagogical position during their professional training. The concept of the humanistic pedagogical position is based on the humanistic paradigm of pedagogic as a subject-subjective interaction between a teacher and a child and requires an educator's adoption of professional solutions based on the deep understanding of the essence of the teaching processes, emerging in the controversial social and educational conditions. The meaning of formation of the speech therapist's humanistic pedagogical position is revealed. Humanistic pedagogical position of a speech therapist is being considered as setting on personality of a child, his/her understanding and acceptance of the ability to perform various types of interaction. Its formation is connected with the upbringing in the future teachers'

of the attitude towards themselves as a subject of humanistic transformation in the educational process within general pedagogical and methodical preparation by means of integration of professional disciplines, filling in the students' activity by humanistic sense during practice, involving in the research work.

Keywords: the humanistic pedagogical position, speech therapist, humanistic pedagogic, subject-subjective interaction, professional training.

Стаття надійшла до редакції 02.03.2018

О. В. Швець

ВИКОРИСТАННЯ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ У ПОЄДАННІ З БІЗІБОРДАМИ ЯК ЗАСОБУ ВСЕБІЧНОГО ТА ГАРМОНІЙНОГО ВИХОВАННЯ ДИТИНИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті представлено особливості використання поетичних творів у поєднанні з бізібордами як засобу всебічного та гармонійного виховання дитини в закладі дошкільної освіти. Різноманітність змісту та значний обсяг поетичного репертуару дозволяють супроводжувати поетичними творами у поєднанні з роботою із бізібордами усю життєдіяльність дитини у сучасному закладі дошкільної освіти й удома: вводити її до ігор, занять, свят, розваг, спостережень, приготування до сну, умивання, переодягання та інших побутових процесів. Акцентовано увагу на тому, що засвоєння дитиною певного обсягу пізнавальної інформації, змісту, закладених у поетичних творах емоційно-ціннісних, соціально-моральних, художньо-естетичних сентенцій без володіння навичками читання, відбувається через взаємодію, емоційний та комунікативний контакт з дорослим та роботу з розвивальною дошкою – бізібордом.

Ключові слова: поетичний твір, бізіборд, майбутній вихователь закладу дошкільної освіти, всебічне та гармонійне виховання, взаємодія.

Постановка проблеми. Нова філософія дошкільної освіти наполегливо вимагає нових підходів до виховання дитини у закладі дошкільної освіти. І суспільні, і державні, і особисті інтереси в осяжному майбутньому зможе задовольнити лише людина нової формації, в якій дихотомічно розвинені інтелектуальна та почуттєва сфери, яка б легко і вільно почувала себе патріотом своєї країни і громадянином світу, знала та цінувала досягнення національної культури і володіла надбаннями світової культурної скарбниці. Реалізувати вказане завдання допомагає комплексне використання поетичних творів у закладі дошкільної освіти разом із бізібордами, що дають змогу виховувати дітей всебічно та гармонійно.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Загальновідомо, що мета виховання – сукупність властивостей особистості, до виховання яких

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 7
Том 1

Упорядники:
проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 29.03.2018 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №204/1. Наклад 300

I – 66 **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 7. Том 1 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Т. С. Ціпан,
Н. М. Гринькова та ін. – Рівне : РДГУ, 2018. – 315 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
ВРМ-ПОЛІГРАФ
вул. Буковинська, 3, м. Рівне, 33000;
тел.: 0362-64-21-34